

IGA
INSTITUTT FOR GRUPPEANALYSE

Teori til utdanningsprogrammet i Gruppeanalyse (Voksenåsen)

Kvalifiserende trinn (4. & 5.år)

Toårig kvalifiserende trinn i Gruppeanalyse

Formålet med teori-kurset er:

- Fremme kunnskap om grunnlagsproblematikk og tolkningsteori relevant for gruppeanalyse.
- Fremme kunnskap om relevante teorier som anvendes i gruppeanalyse.
- Lære å benytte dette som refleksjonsverktøy for åpenhet og utvikling i gruppeanalyse.
- Fremme kunnskap om Foulkes' gruppeanalyse og senere utvikling
- Fremme kunnskap om matrixbegrepet
- Fremme kunnskap om Bions' teorier om grupper.
- Fremme kunnskap om objektrelasjonsteoriens bidrag til gruppeanalysen med vekt på Winnicott.
- Fremme kunnskap om selvpsykologiens rolle i og bidrag til gruppeanalysen.
- Fremme kunnskap om gruppen som arena for utvikling av tilknytning og mentalisering.
- Fremme kunnskap om tolkning av parallellprosesser, narrativer og skript.
- Fremme kunnskap om gruppa som scene og forum for fortellinger og historiefremstilling.
- Fremme kunnskap om det ubevisste i grupper.
- Fremme kunnskap om drømmeanalyse i grupper.
- Motivere kandidatene til å skrive diplomoppgave i gruppeanalyse.
- Fremme kunnskap om avslutningsprosesser i gruppeanalyse.
- Kunne reflektere over rollen som gruppeanalytiker.

Undervisningsform: Seminarmodell som innebærer selvstudium. Kandidatene legger etter avtale frem teori fra litteraturlisten til drøftelse i teori-gruppene.

Pensum:

- Karterud, S. Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi, Pax forlag 1999
- Rutan, S.J. & Stone, W.N. Psychodynamic group psychotherapy, Third edition, Guilford Press 2001
- Foulkes, S.H. & Anthony, E.J. Group psychotherapy: The psychoanalytical approach. Karnac Books 1989.
- Bion, W. Experiences in groups. Tavistock 1961
- Kennard, D., Roberts, J. & Winter, D.A. A Work Book of Group Analytic Interventions. Routledge, 1996.
- Sandler, J., Dare, C., Holder, A. The patient and the analyst. Karnac Books 1992.
- Se dessuten spesifiserte artikler under hvert tema
- I tillegg anbefales:
  - Dalal, F. Taking the Group Seriously. Towards a Post-Foulkesian Group Analytic Theory, Kap. 2. Jessica Kingsley 2000.
  - Nitsun, M. The anti-group: Destructive forces in the group and their therapeutic potential. Group Analysis, 1991, 24:

Kvalifiserende trinn, del 1 (4.kursår)

Tema 1. delkurs: *Grunnlagsforståelse og kunnskapsteoretiske forutsetninger for gruppeanalyse.*

Teoripensum:

Ettin, M.F. Foundations and Applications of Group Psychotherapy. A Sphere of Influence, Kap.5 og 6. Jessica Kingsley 1999.

Karterud, S. Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi. Del 8

Læringsmål:

- Kunnskap om til det kunnskapsteoretiske grunnlaget for gruppeanalyse.
- Plassere dette i en idéhistorisk kontekst
- Kjenne til induktive og deduktive metoder.
- Kunnskap om hermeneutikk som en fortolkningslære.

Tema 2. delkurs: Foulkes bidrag til gruppeanalysen

Teoripensum:

Foulkes, S.H. & Anthony, E.J. Group psychotherapy. The psychoanalytic approach. Karnac Books, 1989. Hele boken leses. Legg vekt på kap. 1, 2, 9 og 10.

Pines, M. Psychoanalysis and group analysis. Int J Group Psychother, 1983, 33(2)

Dalal, F. Taking the Group Seriously. Towards a Post-Foulkesian Group Analytic Theory, Kap. 2. Jessica Kingsley 2000.

Nitsun, M. The anti-group: Destructive forces in the group and their therapeutic potential. Group Analysis, 1991, 24:

Læringsmål:

- Kunnskap om de viktigste begrepene i gruppeanalyse.
- Kunnskap om utvikling av disse gjennom arbeidet til S.H. Foulkes
- Kunnskap om hvordan gruppeanalysen har utviklet seg senere.
- Kunnskap om destruktive prosesser i grupper.

Tema 3. delkurs: Matrixbegrepet.

Teoripensum:

Foulkes, S.H. The group as matrix of the individual's mental life. I Wolberg & Schwartz (red) Group Therapy 1973, kap. 14.

Lintott, B. Mind and matrix in the writing of S.H. Foulkes. Group Analysis, 1983, 16(3)

Van Der Kleij, G. About the matrix. Group Analysis, 1982, 15(3)

Aagaard, S. Matrix - fenomen og begrep. I: Aagaard, S., Bechgaard, B., Winther, G. (red.) Gruppeanalytisk psykoterapi. Hans Reitzels Forlag 1994.

Læringsmål:

- Kunnskap om matrixbegrepet generelt.
- Kunnskap om tilgrensende begreper.
- Kunnskap om matrix i relasjon til kommunikasjonsnivåer i grupper.
- Forståelse av matrix i relasjon til prosesser i gruppen som helhet.

Tema 4. delkurs: Bions bidrag til gruppeanalysen

Teoripensum:

Bion, W.R. Experiences in groups and Other Papers. Tavistock Publications, 1961. Hele boken leses. Legg vekt på kap. 3, 4 og Review.

Brown, D. Pairing Bion and Foulkes. Toward a meta psychosociology. I: Lipgar, R.M. & Pines, M.: Building on Bion: Roots, kap. 6. Jessica Kingsley 2003.

Lipgar, R.M. Rediscovering Bion Experiences in Groups. Notes and Commentary on Theory and Practice. I: Lipgar, R.M. & Pines, M.: Building on Bion: Roots, kap. 1

Karterud, S. Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi. s. 97-111.

Læringsmål:

- Kunnskap om grunnleggende antagelser ("basic assumptions") i grupper
- Lære å gjenkjenne og reflektere rundt grunnleggende antagelser i grupper.
- Evne til å kombinere og anvende Foulkes og Bion sine begrep i gruppeanalytisk psykoterapi.
- Kunnskap om teoriens betydning for helhetstenkning i gruppeanalyse.

Tema 5. delkurs: Objektrelasjonsteorien og spesielt Winnicotts bidrag til gruppeanalysen

Teoripensum:

James, C.J. Bion's "containing" and Winnicott's "holding" in the context of the group matrix. *Int J Group Psychother* 1984, 34(2).

Kibel, H.D. The Clinical Application of Object Relations Theory. I: Klein, R.H., Bernard, H.S., Singer, D.L.(red): *Handbook of Contemporary Group Psychotherapy*, kap.6. International University Press, 1992.

Shields, W. Hope and the inclination to be troublesome: Winnicott and the treatment of character disorder in group therapy. *Int J Group Psychother* 2000, 50: 87-109

Horwitz, L. Projective identification in dyads and groups. *Int J Group Psychother* 1983, 33(3): 259-279

Læringsmål:

- Kunnskap om objektrelasjonsteori.
- Kunnskap om objektrelasjonsteoriens betydning for gruppeanalyse.
- Kunnskap om sentrale begrep innen objektrelasjonsteori.
- Kunne anvende objektrelasjonsteori i forståelse av kliniske fenomen.

Kvalifiserende trinn, del 2 (5. kursår)

Tema 6. delkurs: Selvspsykologiens bidrag til gruppeanalysen.

Teoripensum:

Kohut, H. Creativeness, charisma, group psychology. I: Gedo, J.E. & Pollock, G.H. (red.) *Freud, the fusion of science and humanism*. International Universities Press, 1976.

Baker, M.N. & Baker, H.S. Self psychological contributions to the theory and practice of group psychotherapy. I Alonso. A. & Swiller, H.I. (red.) *Group therapy in clinical practice*. American Psychiatric Press, 1993.

Karterud, S. & Stone, W. The group self. A neglected aspect of group psychotherapy. *Group Analysis*, 36(1): 7-22, 2003.

Livingston, M.S. Vulnerability, affect and depth in group psychotherapy. *Psychoanalytic Inquiry*, 23(5): 646-677

Læringsmål:

- Kunnskap om selvspsykologiens perspektiver på grupper generelt og spesielt ifht gruppeanalyse.
- Kunnskap om begrepet gruppeselvet og de fenomener som ligger til grunn for dette
- Kunnskap om empatibegrepets betydning.
- Kunnskap om selvobjektfunksjoner, selvobjektoverføringer og repetitive overføringer
- Kunnskap om intersubjektivitet som teoretisk posisjon

Tema 7. delkurs: Gruppen som sted for tilknytning og mentalisering.

Teoripensum:

Fonagy, P. & Target, M. Attachment and reflective function: Their role in self-organization. *Development and Psychopathology* 1997, 9: 679-700.

Maratos, J. Self through attachment and attachment through self in group therapy. *Group Analysis* 1996, 29: 191-198.

Marone, M. Attachment Theory and Group Analysis. I: Brown, D. & Zinkin, L.(red.): *The Psyche and the Social world*. Kap.10. Routledge 1994.

Flores, P.J. Addiction as an attachment disorder: Implications for group therapy. *Int J Group Psychother* 2001, 51(1): 63-81.

Læringsmål:

- Kunnskap om teorier om tilknytning.
- Kunnskap om mentalisering, refleksiv funksjon og personlighetsutvikling.
- Kunnskap om tilknytningens rolle i gruppeanalyse.
- Kunnskap om mentalisering og hva som fremmer utviklingen av mentaliserende evne i gruppeanalyse.

Tema 8. delkurs: *Det ubevisste i gruppen og drømmeanalyse.*

Teoripensum:

Hopper, E. The Social Unconscious. Kap. 6. Jessica Kingsley 2003.

Marielli, S. Dreaming and Acting. I: Dreams in Group Psychotherapy. Kap.14, Jessica Kingsley 2002.

Puget, J.: Singular Dream – Dream of Link Scene and Discourse. I Dreams in Group Psychotherapy, Kap.6, Jessica Kingsley 2002.

Livingston, M.S. Self psychology, dreams and group psychotherapy. Working in the playspace. Group 2001, 25(1/2): 15-26.

Stone, W.N. & Karterud, S. Dreams as portraits of self and group interaction. Int J Group Psychother, 2004:

Sclachet, P.T.: Sharing Dreams in Group Therapy. I Dreams in Group Psychotherapy, Kap.5, Jessica Kingsley 2002.

Læringsmål:

- Kunnskap om ubevisste prosesser i gruppeanalyse.
- Lære om hvordan drømmer kan brukes som kommunikasjon i gruppeanalyse.
- Lære hvordan drømmeanalyse kan anvendes i gruppeanalyse.

Tema 9. delkurs: *Å skrive diplomoppgave i gruppeanalyse. Gruppen som kasushistorie.*

Institutt for Gruppeanalyse: Retningslinjer for diplomoppgave.

Island, TK & Karterud, S: On writing a group analytic diploma paper, 2005

Læringsmål:

- Motivere kandidatene til å skrive diplomoppgave
- Starte prosessen med å finne problemstillinger
- Å kunne formulere problemstillinger som realistiske prosjekter
- Nyttige råd om skriveprosessen
- Kunne fremstille gruppen som fortelling

Tema 10. delkurs: *Å avslutte i gruppeanalyse.*

Teoripensum:

Schermer, V.L. & Klein, R.H. Termination in group psychotherapy from the perspectives of contemporary object relations theory and self psychology. Int J Group Psychother, 1996, 46(1): 99-115.

Maar, V. Afslutning av gruppeanalytisk gruppeterapi. Kap 9 i Aagaard, S et al: Gruppeanalytisk psykoterapi, HansReitzels Forlag 1994.

Munch Jensen, B. Gjennomarbeiding i gruppeanalytisk psykoterapi. Matrix 2002, 1:

Wardi, D. The termination phase in the group process. Group Analysis 1989, 22:

Læringsmål:

- Lære om gjennomarbeiding og avslutningsprosesser i gruppeanalyse.